

כיצד כלב שירות יכול לסייע לילד/ה על הספקטרום האוטיסטי

ילדים על הספקטרום האוטיסטי מתמודדים עם קשיים רבים בבית ומחוצה לו. כלבי השירות מאולפים לסייע לילדים ולבני המשפחה להתמודד ולהתגבר על הקשיים מסויימים.

לדוגמה: בעת היציאה מהבית למקומות ציבוריים וחדשים בפרט, ילדים עם ASD (ראשי תיבות של Autism Spectrum Disorder) ליקוי על הקשת האוטיסטית, זוהי אבחנה המתארת הפרעה התפתחותית מולדת) חווים קשיים עקב הצפה חושית שנוצרת מהקושי להכיל ולסנן בבת אחת את כל המראות והקולות.

בעוד שילד ללא קשיי יסות יכול להתמקד בקול ההורה שמדבר אליו ולסנן את קול הקריין בקניון או את המוסיקה מהדוכן ליד, ילד עם ASD לרוב אינו יכול וחווה אותם באותה עוצמה.

עקב הצפה זו הקושי של הילדים מתבטא בהתנהגויות "סטריאוטיפיות" המבקשות ל"מסך" את ההצפה אם דרך גרייה קולית (השמעת קולות, שירים וכדומה), ויזואלית או אודיטורית כחלק ממנגנון התמודדות עם החרדה.

לעיתים הדבר ילווה בפעילות ידיים (נפנופים) ואף נסיונות לברוח פיזית מהמקום המציף. תופעות אלו ולעיתים תחושת אי הנעימות כתוצאה מתגובת הסביבה והרצון של ההורים להקל על הילד מונעים מהמשפחה לצאת למקומות הומי אדם ויציאות אלה נשמרות למקרים הכרחיים בלבד.

כלב השירות מאומן ללוות את הילד/ה ומשפחתו במקומות ציבוריים ומסייע רבות. ההיכרות והקשר שנבנה בין הילד/ה לכלב השירות עוזרת לכלב לשמש כעוגן פיזי ונפשי, כמקור לביטחון בעבור הילד ובני המשפחה המלווים אותו.

אז כיצד כלבי שירות מסייעים הלכה למעשה לילדים על הספקטרום האוטיסטי ובני משפחותיהם?

כלבי השירות עוברים תהליך ארוך וייחודי של אימונים המיועדים ספציפית לעזור ולתמוך בילד/ה החווים קושי עקב ה- ASD ובמשפחותיהם על מנת לאפשר לכלבים לקבל גישה למקומות ציבוריים ולעזור בכלל המקומות - בבית ומחוצה לו.

במהלך השהות של הילדים במקומות ציבוריים הם מלווים לכל מקום ע"י כלבי השירות האישיים שלהם. כלב השירות מסייע לילד/ה להישאר רגוע ולהתמודד עם המעברים בין המקום הידוע (רכב המשפחה לדוגמה) לבין מקום חדש ומאתגר (מרכז קניות).

במקרה זה הכלב מעניק תחושת ביטחון מוכרת לילד כאשר הוא צריך להתמודד עם גירויים רבים אשר עלולים "להציף" את הילד.

במידה והכלב מזהה סימנים של לחץ אצל הילד הכלב יסייע לילד ע"י ביצוע התנהגויות אשר הוא למד מראש לבצע במקרים אלה.

ההתנהגויות יהיו הסבת תשומת הלב של ההורה ו/או יצירת קשר פיזי בין הכלב לבין הילד. (מחקרים מראים כי לחץ מגע כגון, חיבוק מסייע לילדים על הספקטרום להירגע ולווסת את עצמם) הכלב ייצור קשר עם הילד במגוון של דרכים בין הנחת ראש ולחיצה על רגלו של הילד, בעזרת הראש והאף ועד לכדאי חיבוק של הכלב את הילד או חיבוק של הילד כאשר הוא על הרצפה.

לכלב במקומות ציבוריים יש גם תפקיד בטיחותי, אחת הדרכים בהם הילדים מתמודדים עם ההצפה הרגשית והחושית בעת הגעה למקום חדש היא בריחה או נדידה מהוריהם. התנהגות זו מעוררת חשש אצל הורים רבים.

אז כיצד הכלב יכול לסייע במקרה זה?

הכלב לומד לזהות ולהגיב במקרים בהם הילד מתחיל ולהתרחק מהוריו וממקום בטוח. על מנת שהכלב יוכל לעשות זאת בצורה יעילה על הכלב והילד להיות מחוברים פיזית. במקרים בהם הכלב מזהה התרחקות של הילד הכלב ימנע פיזית מהילד להתרחק ואף יתריע בפני ההורים על כך.

דרך נוספת לסייע להתמודד עם החרדה של המשפחה וההורים היא ללמד את הכלב לאתר את הילד/ה במקרה והילד/ה ברח במקום ציבורי. (מניסיון העבר במקרים בהם הבריחה הייתה בעיקר חלק מטקס של הילד להתמודד עם הגירויים, השתתפות הכלב במשחק וכישלון המחבואים הוביל להורדת המקרים ואף למניעה בטווח הארוך).

כלב שירות לילד על הספקטרום האוטיסטי בשונה מכלבי שירות אחרים מאומן לעבוד עם בני המשפחה ועם הנעזר בכלב ולא רק בנעזר בכלב כנהוג בכלבי שירות.
לכן נדרשת מחויבות רבה מצד בני המשפחה לאורך התהליך ולאורך חיי הכלב.

נוכחות הכלב עם הילד/ה מעודדת את הילד/ה לתקשורת מילולית ושאינה מילולית. הכלב מעודד את הילד/ה לבוא עמו בתקשורת בצורה בלתי פורמלית או בצורה פורמלית. אך חשוב מכך הכלב מהווה מגשר בין הילד/ה לבין הקהילה הסובבת אותו. נוכחות הכלב מעודדת את הסביבה ליצור קשר עם הילד/ה ובכך מסייעת לילד בפיתוח יכולות תקשורת. יש לציין שכלבי שירות מתאימים במקרים בהם הילד/ה אינו מתקשר באמצעות מילים מכיוון שניתן לאלף את הכלב להגיב גם לסימני ידיים ואף לעזרים תקשורתיים אחרים. כלבי שירות לילדים על הספקטרום האוטיסטי ולבני משפחותיהם יוצרים שינוי משמעותי באורחות החיים ובאיכות החיים.

א' אמא לילד על הספקטרום האוטיסטי מספרת לנו :

א' (אמא לילד על הקשת האוטיסטית) מספרת על האופן בו כלבת השירות השפיעה על האווירה ומסייעת לבנה עידו בן 8-

"מאז שיש לנו את דבש כלבת השירות, היציאה מהבית אינה מרובה בכל כך הרבה מתחים כפי שהיה בעבר. היא מסייעת לעידו להתמודד עם מעברים ולי ולבעלי מעניקה שקט שאנחנו יודעים שיש עוד זוג עיניים שמשגיחות על עידו ומונעת ממנו לברוח ולסכן את עצמו ברחוב".

